VÕRU VALLA Teataja

Nr 5 (189) Mai 2023

facebook.com/voruvald
instagram.com/voruvald

Võru vald osales kriisiõppusel, et tulevikus kriisideks paremini valmis olla

Arvestades viimaste aastate olukorda maailmas on Võru vallavalitsus olnud kaasatud mitmete kriisiolukordade lahendamisse. Olgu see siis elektrikatkestus, lumetorm või Covid-19 pandeemia. Kriisiolukordades paremini toime tulemiseks peame selleks ise valmistuma nii vallavalitsuses kui ka oma kodus. Üheks võimalikuks valmisolekuks on kriisiolukordade reaalne läbimängimine ehk õppused.

Aprilli keskel toimus kahepäevane kriisiõppus „Võrukael 2023“. Võru linna eestvedamisel toimunud kriisiõppusele osalesid lisaks vallale ja linnale Võrumaa Arenduskeskus, Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitseliidu Võrumaa malev, Naiskodukaitse ning aktsiaseltsid Võru Vesi ning Danpower Eesti. Lisaks kriisistaabi liikmetele oli Võru valla õppusele kaasatud 21 koostööpartnerit, kelle ülesandeks on tagada Võru vallale kuuluvate teede sõidetavus. Kaasatud olid ka Võru valla allasutused. Õppusele oli kokku kaasatud umbes 200 inimest. Õppuse mängujuhiks oli Päästeameti elanikkonnakaitse koolituste nõunik Marius Kupper.

Võru linnast evakueeritavate inimeste majutamiseks kasutati evakuatsioonipinnana Lasva rahvamaja ning transpordivahendina õpilasliini bussi. Kuna mänguplaani järgi oli tegemist üle-eestilise kolmanda ehk kõrgeima astme tormihoiatusega, siis oli kohe alguses selge, et luua tuleb ühine Võru valla ja Võru linna kriisistaap. Selle asukohaks oli Päästeameti maja. Õppust saab lugeda õnnestunuks, sest õppida oli ja on palju, välja tuli mitmeid kitsaskohti, mida kiirelt lahendada. Samuti oli suur roll ühise kriisistaabi koostööl.

Kriisiõppus “Võrukael 2023”. Foto: Erakogu

Kriisideks valmisolek on paljuski meie endi teha, sest on selge, et hädaolukorras ei jõua abi alati ja kiiresti abivajajateni. Seega on oluline meie endi valmisolek hakkama saada seni, kuni vajalik abi kohale jõuab. Palun vaadake juhiseid Päästeameti infokanalitest, Naiskodukaitse loodud mo- biilirakendusest „Ole valmis!“ või Võru valla kodulehelt voruvald.ee /kriisideks-valmisolek

Kalmer Puusepp
vallavanem

Kriisiolukorra koduste varude meelespea

Ole valmis nädal aega iseseisvalt toime tulema.

Joogivesi
- ☐ 2 liitrit inimese kohta ööpäevas, lisaks 1 liiter inimese kohta ööpäevas toidu valmistamiseks

Toit

Pool varudest ei tohiks vajada valmistamist
- ☐ Konservid
- ☐ Pakisupid
- ☐ Kuivikud
- ☐ Pähklid, kuivatatud puuviljad
- ☐ Küpsised, maiustused, müslibatoonid, mesi
- ☐ Vajadusel beebitoit

Esmaabivahendid
- ☐ Esmaabivahendite komplekt

Hügieenitarbed
- ☐ Seep
- ☐ Desinfitseerimisvahend
- ☐ Tualettpaber
- ☐ Pabersalvrätid
- ☐ Niisked puhastuslapid
- ☐ Suured prügikotid (50 l)

Valgusallikad
- ☐ Taskulamp ja varupatareid / Päiksepatarei või dünamoga töötav taskulamp
- ☐ Patareitoitel lamp või latern ja varupatareid / petrooleumilamp koos lambiõliga
- ☐ Tormilatern
- ☐ Küünlad
- ☐ Tikud

Raadio
- ☐ Patareitoitel raadio ja patareid mitmeks kasutuskorraks / päikesepatarei või dünamoga raadio

Tööriistad
- ☐ Nuga
- ☐ Käärid
- ☐ Kleeplint
- ☐ Kile

Söögiriistad
- ☐ Ühekordsed toidunõud
- ☐ Konserviavaja

Ravimid
- ☐ Retseptiravimid
- ☐ Valuvaigistid
- ☐ Palavikualandajad
- ☐ Allergiavastased ravimid
- ☐ Seedehäirete ravimid
- ☐ Põletusvastane vahend
- ☐ Külmetusvastased ravimid

Küttematerjal
- ☐ Vedelkütus
- ☐ Gaas
- ☐ Küttepuud

Akupank
- ☐ Akupank mobiilsete seadmete laadimiseks

Muu vajalik
- ☐ Sularaha pere vajaduste katmiseks ühe nädala jooksul
- ☐ Mask hingamisteede kaitseks (näiteks tolmumask)
- ☐ Tulekustuti ja -tekk
- ☐ Autokütus
- ☐ Vajadusel lemmikloomatoit

PÄÄSTEAMET

Võru maakonnas avatakse järgmisel aastal programmeerimiskool

Võru vallavanem Kalmer Puusepp allkirjastas 17. aprillil koos teiste Võru maakonna omavalitsuste esindajatega, Võrumaa arenduskeskuse juhatuse liikme Tiit Tootsi ja kood/Jõhvi esindajatega hea tahte kokkuleppe, mis kinnitab osapoolte tahet suurendada tehnoloogiahariduse kättesaadavust Kagu-Eestis ning avada Võru maakonnas programmeerimiskool kood/Võru.

Sündmust modereerinud Võru linnavolikogu esimehe Anti Haugase sõnul on IT-hariduse teema edendamise idee Võru maakonnas ringelnud juba üle kümne aasta. “Tänu kood/Jõhvi eestvedajatele on idee saanud suurema hoo,” kirjeldas Haugas projekti algust. Ta lisas, et leppe kooli rajamiseks oleks võinud allkirjastada ka juba näiteks eelmisel suvel, ent kiirustamise asemel keskenduti mõtestatud koostööle kõikide Võru maakonna omavalitsuste vahel.

Hea tahte kokkuleppe allkirjastanud omavalitsuste esindajate sõnul on IT erialana populariseerunud ja on oluline, et meie noored ja ümberõppida soovijad ei peaks selle omandamiseks maakonnast lahkuma.

Võrumaa arenduskeskuse juhatuse esimees Tiit Tootsi sõnul tekib kohalikele juurde üks kaasaegse väljundiga õppimisvõimalus, mis tagab neile tööturul suurema konkurentsivõime. Samuti näeb ta kooli väljundina IT-valdkonna ettevõtjate suuremat motiveeritust Võrumaal tegutsema asuda. Toots ütles ka, et kool võiks muuta senist maakonna haridusvaldkonna statistikat positiivsemaks: “Meie haridusränne on täna kahjuks valdavalt ühesuunaline, läbi kood/Võru saame seda tendentsi ümber pöörata, sest lisaks meie inimestele saavad siia õppima tulla ka inimesed väljapoolt,” lisas Tiit Toots.

Kood/Võru on programmeerimiskooli kood/Jõhvi filiaal. Sellise õppe kontseptsioon on Eestis väga populaarne ning kahe aasta jooksul õpingutele kandideerinud üle 7000 inimese kõigist vanuseastmetest. Kood/Jõhvi koolijuht Elle-Mari Pappel-Näks innustab kandideerima igas vanuses õppijaid alates 18. eluaastast.

Lota Vana
Võrumaa arenduskeskuse
kommunikatsioonispetsialist

Hea tahte kokkuleppe allkirjastamine toimus ajaloolises Võru pangahoones, mille neljandale korrusele on uued õpperuumid planeeritud. Kool plaanitakse avada järgmisel aastal ning seda esialgu asenduspindadel. Foto: Andri Tallo

Võru vallavolikogu aprillikuu istungilt

Võru vallavolikogu aprillikuu istung toimus 19. aprillil Võru vallamajas.

• Tartu2024 tegevustest andis ülevaate Tartu 2024 Lõuna-Eesti koordinaator Annela Laaneots.

• Võru maakonna arengustrateegia 2035+ eelnõud tutvustas SA Võrumaa Arenduskeskuse arendusnõunik Aivar Nigol.

• Võru valla haridusvaldkonna arengukava 2023–2030 eelnõud selgitas mittetulundusühingu DD StratLab konsultant Joanna Kurvits.

Volikogu otsustas:

• kiita heaks Võru maakonna arengustrateegia 2035+;

• võõrandada kirjaliku enampakkumise korras Tsolgo külas Jaama kinnistu alghinnaga 1500 eurot;

• vastu võtta määruse „Detailplaneeringukohaste rajatiste väljaehitamise ja väljaehitamisega seotud kulude kandmises kokkuleppimise kord";

• vastu võtta ja suunata avalikule väljapanekule Vastseliina alevikus Tondi, Kivipõllu ja Kalda katastriüksuste detailplaneeringu;

• volitada vallavalitsust seadma Võru–Kääpa kergliiklustee ja valgustuse ehitamiseks vajalikele maaüksustele isiklikke kasutusõigusi Võru valla kasuks ja selle eest seadma Võru valla omandis olevale Kanariku külas asuvale Rammuli kinnistule kasutusvaldus;

• teha vajalikke eeltoiminguid Kirumpää ja Võlsi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni taristu ehitamise rahastamise taotlemiseks „Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused" meetmest;

• seada eelläbirääkimistega pakkumise korras hoonestusõigus Võru valla omandis olevale Väimela alevikus asuvale Väiso tee 1a kinnistule;

• lubada aktsiaseltsil Eesti Post paigaldada pakiautomaat Võru valla omandis olevale Orava külas asuvale Sepikoja maaüksusele ning sõlmida selleks tähtajatu maaüksuse üürileping;

• sõlmida hankelepingud Vastseliina multifunktsionaalse spordiväljaku katuse projekteerimis- ja ehitustööde, omanikujärelevalve ning ehitusprojektile ekspertiisi tegemiseks;

• võtta vastu Võru valla 2023. aasta esimene lisaeelarve;

• võtta Võru vallale laenu 2023. aasta investeerimistegevuse finantseerimiseks summas kuni 5 miljonit eurot, mille tagasimakse tähtaeg on kuni 132 kuud.

Koostas:
Helle Kauts
kantseleispetsialist

Lisainfo:
Kaja Kiilo
vallasekretär
5787 5848

Võru vallavalitsuse aprillikuu istungitelt

Võru vallavalitsusel toimus aprillikuus kaks istungit.

4. aprillil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

• Kinnitati lihtsustatud korras hanke „Omniva pakiautomaadi aluse betoonimine" tulemused. Edukaks pakkujaks osutus osaühing NV Teenused, millega sõlmitakse leping Omniva pakiautomaadi aluse betoonimiseks summas 2000 eurot.
• Otsustati anda projekteerimistingimused Võrumõisa külas Võrumõisa tee 35 ning Meegomäe külas Andsujärve tee 15 ja Andsujärve tee 15a katastriüksustele elamute ehitusprojektide koostamiseks.
• Otsustati anda ehitusload Oleski külas Lauga, Villa külas Ristiku ja Tüütsmäe külas Suure-Tautsi maaüksustele 15 kW päikeseelektrijaamade rajamiseks, Kõrgessaare külas Metsavahi ja Linnamäe külas Metsa maaüksustele 12 kW päikeseelektrijaamade rajamiseks, Kose alevikus Ööbiku tänav 21 maaüksusel aiamaja ümberehitamiseks elamuks, Võrumõisa külas Mustjärve tee 28 maaüksusel aiamaja laiendamiseks suvilaks, Meegomäe külas Meegomäe tee 30 maaüksusel elamu laiendamiseks, Verijärve külas Veskisalu ja Aiva maaüksustel komponentide tsehhi juurdeehitus-laohoone laiendamiseks ning Tagakülas Kungla maaüksusele madalseiklusraja rajamiseks.
• Otsustati anda kasutusload Palometsa külas Tikri maaüksusele püstitatud üksikelamule ja Hänikese külas Merikese maaüksusele rajatud päikeseelektrijaamale.
• Otsustati seada Puusepa külas Nelänurmõ katastriüksusele sidevõrgu rajamiseks tähtajatu sundvaldus osaühingu Enefit Connect kasuks.
• Määrati Lasva külas asuvale Põllu katastriüksusele uueks lähiaadressiks Olevi.
• Nõustuti Hinsa külas Uustalu ja Rannamäe ning Rauskapalu külas Rauska ja Nirgivariku katastriüksuste piiride muutmisega ja määrata piiride muutmise tulemusel moodustatavatele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed.
• Nõustuti Vatsa külas Ala-Pulli, Rebasmäe külas Päkka ja Hänike külas Soovere katastriüksuste jagamisega ning määrati jagamise tulemusel moodustatavatele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed.
• Arutati vallale kuuluvate kinnisasjade müümist.
• Otsustati anda Orava külas Solda tee 2 maaüksusus kümneks aastaks tasuta kasutamiseks Solda tee 6 korteriühistule.
• Otsustati lubada mittetulundusühingul Järvere Külaselts paigaldada Võru vallale kuuluvale Järvere pargi katastriüksusele varjualune, mis on mõeldud avalikuks kasutamiseks kogukonna ürituste läbiviimisel ja teistele pargi külastajatele.
• Otsustati lubada mittetulundusühingul Lasva sõprade selts rajada Lasva külas Võru vallale kuuluva Palo tee 46 asuvasse parki madalseiklusrada, palliplats ja muud spordiatraktsioonid, mida saaksid kasutada kõik pargi külastajad.
• Otsustati lubada mittetulundusühingul Oravamäe VK rajada Kolepi külas Võru vallale kuuluvale Oravamäe vkt 14b katastriüksusele ujuvsild. Mustjärve äärde rajatud sild on mõeldud kogukonnale avalikuks kasutamiseks.
• Suurendati Lasva lasteaia Pargihaldjas laste arvu rühmades 2022.–2023. õppeaasta teisel poolaastal.

18. aprillil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

• Otsustati algatada avatud menetlused projekteerimistingimuste andmiseks Kose alevikus Tõrsaare tee 2 abihoone ja Meegomäe külas Sidelase tee 16 aiamaja laiendamise ja elamuks ümberehitamise ning Kirumpää külas Vallutuse tee 17 elamu ehitusprojektide koostamiseks.
• Otsustati anda projekteerimistingimused Kääpa külas Laululava tee 26, Meeliku külas Kaare katastriüksustel elamute ja Kose alevikus Kelluka tänav 4 abihoone ehitusprojektide koostamiseks.
• Otsustati anda ehitusload Väimela alevikus Matussaare tee 2 maaüksusel Väimela tervisekeskuse hoone ümberehitamiseks, Meeliku külas Kalda maaüksusele puurkaevu rajamiseks, Järvere külas Vahimäe maaüksusele päikeseelektrijaama rajamiseks, Võrumõisa külas Võrumõisa tee 82, Kose alevikus Muraka ja Raiste külas Lättemäe maaüksuste elamutele, Sulbi külas Tsirgu maaüksusele basseinimajale ning Lepassaare külas Hirve maaüksusele abihoone püstitamiseks.
• Otsustati anda kasutusload Kose alevikus Kelluka tänav 9 ja Võrumõisa külas Jugapuu tee 5 maaüksustele püstitatud elamutele.
• Otsustati seada sundvaldus Kääpa külas Laululava tee 24 ja Kooli tee 15 katastriüksustele aktsiaseltsi Võru Vesi kasuks ning Võrumõisa külas Mustjärve tee 31 ja Räpina mnt 28 katastriüksustele osaühingu Enefit Connect kasuks.
• Nõustuti Kolepi külas Oravamäe vkt 30 ja Soemäe katastriüksuste liitmisega ja määrati selle tulemusel moodustatud katastriüksusele nimi ja maa sihtotstarve.
• Määrati Kose alevikus asuvale Tõrsaare tee liikluspinnale ruumikuju.
• Kinnitati osaühingu Vaks müüdava soojusenergia hinnaks 66,42 eurot/MWh. Hind on ilma käibemaksuta.
• Otsustati võõrandada osaühingule Vaks kuuluv sõiduauto Volkswagen Passat Variant enampakkumise korras oksjonikeskkonna osta.ee kaudu alghinnaga 400 eurot.
• Otsustati alandada Vastseliina alevikus Võidu tänav 29 munitsipaalkorterite üüri ja kehtestati uueks üüri suuruseks 3,50 eurot ühe ruutmeetri kohta kuus.
• Algatati riigihange „Võru valla teede taastusremont ja katete ehitus", valiti hankemenetluse viis, kinnitati hankekomisjon ja -dokumendid ning määrati hankemenetluse eest vastutav isik.
• Tunnistati riigihanke „Vastseliina multifunktsionaalsele spordiväljakule seinte ja katuse projekteerimis- ja ehitustööd" pakkumused vastavaks ning kvalifitseeriti eduka pakkujana aktsiaselts Kurmik ja osaühing Kagukatus. Aktsiaseltsiga Kurmik sõlmitakse hankeleping maksumusega 391 998 eurot. Hind sisaldab käibemaksu.
• Tunnistati riigihanke „Võru valla haljasalade hooldus 2023–2024aastaks" pakkumused vastavaks ning kvalifitseeriti edukate pakkujatena osaühingud Kagumari ja KP Teehooldus. Edukaks tunnistatud pakkujaga, osaühinguga Kagumari sõlmitakse hankeleping summeeritud piirmääraga 72 300 eurot ja osaühinguga KP Teehooldus summeeritud piirmääraga 24 500 eurot.
• Kehtestati Orava kooli ruumide rendi hinnad.
• Otsustati muuta heakorrakonkursi „Kaunis kodu" korda.
• Otsustati sõlmida koostöökokkulepe Eesti Külaliikumisega Kodukant vabatahtliku seltsilise teenuse kasutamiseks.

Koostas:
Helle Kauts
kantseleispetsialist

Lisainfo:
Kaja Kiilo
vallasekretär
5787 5848

VÕRU VALD

Eelregistreeri eterniidijäätmete tasuta kogumiskampaaniale

Jätkame iga-aastast eterniidi kogumist, et ohtlikku asbesti sisaldav eterniit saaks nõuetele vastavalt ära antud. Vastuvõtukohtadeks on Umbsaare ümberlaadimisjaam, Vastseliina jäätmejaam ja Sõmerpalu teenuskeskuse (Kooli tänav 1) parkla. Tasuta eterniidijäätmete üleandmise võimaluse saavad vaid registreerujad ajalise pingerivi põhjal kuni 40 tonni täitumiseni. Eterniidijäätmete üleandmine toimub juunikuus, täpsed üleandmise kuupäevad ei ole veel paigas. Eterniidi üleandmise võimaluse saajaid või mittesaajaid teavitatakse juunikuu jooksul.

Nii nagu sügiselgi, on registreerimisel maksimaalkogus 1500 kilogrammi majapidamise kohta, mistõttu võib juhtuda, et kõik soovijad ei saa kevadel eterniiti üle anda ning peavad ootama sügisel toimuvat kogumisringi. Palume kõikidel registreerujatel oma üleantav kogus võimalikult täpselt välja tuua, et vastuvõtmise korraldamine sujuks kiiremini ja vajalike konteinerite arvuga. Juhime endiselt tähelepanu, et eterniidijäätmete kohale toomine ja laadimine konteinerisse on üleandja kohustus.

Foto on illustreeriv

Eterniidi vastuvõtmist ja käitlemist toetab sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Eterniidijäätmete üleandmise eelregistreerimine toimub järgnevatel kuupäevadel:

• 30. mail 2023 kella 12st kuni 31. mai 2023 kella 12ni Võru valla kodulehel;

• 1. juunil 2023 kella 12.00–15.00 telefonil 504 9458.

Registreerimisel tuleb märkida:

• nimi ja kontaktandmed;
• jäätmetekkekoht, kus eterniit asub;
• Võru valda sissekirjutuse kinnitus;
• eterniidi kogus (maksimaalselt 1500 kilogrammi);
• vastuvõtukoht, kuhu soovite eterniiti viia.

Palume kõigil hoolikalt tutvuda jäätmete vastuvõtutingimustega ja arvestada, et eelregistreerida saavad ainult Võru valla elanikud.

Eva-Mai Männiste
keskkonnaspetsialist
504 9458
eva-mai.manniste@voruvald.ee

Võru vald võõrandab enampakkumise korras Jaama kinnistu Tsolgo külas

Võru vallavolikogu võttis 19. aprillil 2023 vastu otsuse nr 94 võõrandada enampakkumise korras Jaama kinnistu Tsolgo külas. Kinnistu sihtotstarve on tootmismaa. Kinnistu suurus on 2795 ruutmeetrit ja sellel asub 66 ruutmeetri suurune hoone. Kinnistu müügi alghind on 1500 eurot.

Teade enampakkumise algatamisest avaldatakse Võru valla veebilehel voruvald.ee ja interneti-portaalis osta.ee maikuu kolmandal nädalal.

Aivi Jääger
majandusspetsialist
5745 0366
aivi.jaager@voruvald.ee

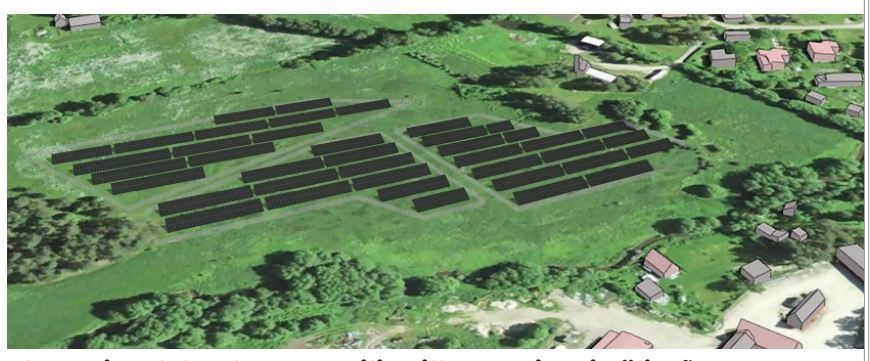
Jaama kinnistu Tsolgos. Foto: Võru Vallavalitsus

Tondi, Kivipõllu ja Kalda katastriüksuste detailplaneering on suunatud avalikule väljapanekule

Võru vallavolikogu võttis 19.04.2023 otsusega nr 95 vastu ning suunas avalikule väljapanekule Vastseliina alevikus Tondi, Kivipõllu ja Kalda katastriüksuste detailplaneeringu. Detailplaneeringu ala asub Vastseliina alevikus Tondi (tunnus 87401:004:0006), Kivipõllu (tunnus 87401:004:0008) ja Kalda (tunnus 87401:004:0007) katastriüksustel. Detailplaneeringuala pindala on umbes 5,31 hektarit.

Planeeringuala kolmele maaüksusele planeeritakse kolm eraldi päikeseelekrijaama, mille võimsused kokku on orienteeruvalt 1,5 MW. Päikesepaneelid paigaldatakse maapinna kohale teraskonstruktsiooni abil 35 kraadise nurga all. Päikesepaneelid paigaldatakse ridadena üksteisest umbes 11 meetri kaugusele. Kõrgeim rajatise osa ei tohi ületada viit meetrit. Päikesepaneelid paigutatakse lõunasuunaliselt.

Detailplaneeringuga tehakse ettepanek kehtiva Vastseliina valla üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks. Üldplaneeringus määratud perspektiivse elamumaa juhtotstarbe asemel tehakse ettepanek määrata maa-ala uueks maakasutuse juhtotstarbeks planeeritud elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise maa. Planeeringualale hooneid ei rajata. Lubatud on elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitiste: päikesepaneelide, alajaama ja inverterite püstitamine. Juurdepääs planeeringualale on kavandatud Metsa tänavalt Niidumaa ja Veski katastriüksuste kaudu.

Planeeringulahenduse ruumilise illustratsiooni väljavõte. Autor: AG Arhitektuuribüroo OÜ

Olemasoleva info põhjal ei esine detailplaneeringu elluviimisega tegevusi, millega kaasneks keskkonnaseisundi, kultuuripärandi ja majandustegevuse olulist kahjustumist või ohtu inimese tervisele.

Detailplaneeringu eelnõu avalik väljapanek toimub 15. maist 13. juunini 2023. Avaliku väljapaneku ajal saab paberkandjal detailplaneeringuga tutvuda Vastseliina raamatukogus ning Võru vallavalitsuses ruumis 209. Kirjalikud arvamused tuleb edastada hiljemalt 13. juuniks 2023 e-posti aadressil vald@voruvald.ee või Võrumõisa tee 4a, Võru linn.

Detailplaneeringu materjalid kättesaadavad Võru valla veebilehel voruvald.ee/vastseliina-paikesepargi-detailplaneering

Triinu Jürisaaar
planeeringuspetsialist
5696 5750
triinu.jurisaar@voruvald.ee

Kinnitati Võru valla haridusvaldkonna arengukava

Võru vallavalitsus kinnitas 2. mail Võru valla haridusvaldkonna arengukava aastateks 2023–2030. Arengukava koostamise töökoosolekud algasid mullu novembris ning aktiivne koostöö ning erinevad arutelud juhtrühma ja haridusasutuste juhtidega toimusid jaanuarikuu alguseni.

Arengukava esmane dokument valmis veebruarikuu alguseks. Seejärel tutvustati seda Võru valla haridusasutuste töötajatele, kahel korral haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni liikmetele ning Võru vallavolikogu ja vallavalitsuse liikmetele. Enne arengukava vastuvõtmist toimusid kolm avalikku piirkondlikku kaasamiskohtumist, kus valla elanikud said küsimusi esitada ja ettepanekuid teha.

Kaasamiskoosolekutel tehti peale haridusvaldkonna arengukava avalikku väljapanekut 24 erinevat ettepanekut, millest 16 leidis kajastamist arengukavas, osaliselt lülitati arengukavasse viis ettepanekut ja vastu ei võetud kolme ettepanekut.

Arengukava koostamise protsessi ja kohtumisi aitasid vedada Võrumaa juurtega mittetulundusühingu DD StratLab konsultandid Christo Alliksoo, Joanna Kurvits ja Triin Rebbas.

Arengukava on leitav Võru valla kodulehelt voruvald.ee/arengukavad

Siiri Konksi
haridusnõunik

Võru valla haridusvaldkonna arengukava tutvustamine Võru valla koolide ja lasteaedade töötajatele Parksepa keskkoolis. Foto: Siiri Konksi

Vastseliina uus pakiautomaat ootab pakke saatma

Omniva paigaldas koostöös Võru vallavalitsusega Vastseliina alevikku Coop Konsumi poe juurde uue pakiautomaadi. Nüüd saab pakke saata Omniva pakiautomaatidesse Eestis, Lätis ja Leedus, postkontoritesse või tellida kulleriga kohaleviimine. Lisaks saab pakiautomaadist saata kuni L-suuruses (39x64x38cm) pakki ka mujale Euroopa Liidu piires. Pakiautomaati tühjendatakse esmaspäevast laupäevani kell 10 hommikul.

Aktiivsete e-ostlejate jaoks pakub pakiautomaat asukohalähedast pakkide saatmise ja saamise võimalust. Ka eraisikuna saab osaleda e-kaubanduses – meil kõigil on kodus asju, mida enam ei vaja. Uuele ringile saadetav asi teeb rõõmu saajale ja on rahatark otsus müüjale ning paki saab saata pakiautomaadi abil kogu Baltikumis. Jalavaeva ja sõiduaja vähendamiseks saab nüüd e-poest kiirelt ja mugavalt tellitud kaubad kätte. Vajadusel saab pakiautomaadi abil toote ka tagastada.

Omniva pakiautomaadid asuvad õues ja on ligipääsetavad kellaajast ja nädalapäevast sõltumata. Pakiautomaatide puutetundlikke ekraane puhastatakse regulaarselt, kuid ekraan toimib ka kinnastega ning kõikides automaatides saab tasuda viipemaksega.

Kristina Haavala
Omniva meediasuhete juht
kristina.haavala@omniva.ee
518 7899

Omniva pakiautomaat Vastseliina Coop Konsumi juures. Foto: Omniva

VÕRUMAA RAHVARAAMATUKOGUDE RAAMATUKAPID OOTAVAD LUGEMISSOOVE

Haanja, Vastseliina, Värska, Võru Vallaraamatukogu ja Võrumaa Keskraamatukogu raamatukappidest saab raamatuid kätte ööpäevaringselt.

Kapid töötavad pakiautomaadi põhimõttel ja on raamatusõpradele toeks siis, kui ei sobi raamatukogude lahtiolekuajad.

Kuidas tellida?
Kõigepealt vaadake e-kataloogist RIKSWEB lib.werro.ee järele, kas teid huvitavad teosed on nendes raamatukogudes olemas. Palun andke oma soovist raamatukogule teada kas e-kirja või telefoni teel. Raamatute kapist kättesaamiseks saadetakse teile SMS avamiskood.
Kuidas kätte saada?
Tellitud raamatud pannakse raamatukappi esimesel võimalusel. Kättesaamiseks tuleb sisestada avamiskood raamatukapil oleval koodipaneelil.
Lugemisrõõmu kõigile!

VÕRUMAA VAEGKUULJATE ÜHING TEATAB
18. mail kell 10.00 toimub Võru pensionäride päevakeskuse ruumides (aadressil Lembitu 2, Võru) kuulmisalane teabepäev. Kuulmisest räägib audioloog Sandra Vill.

KIKi toel valmisid ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitaristu rekonstrueerimistööd

Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) nõukogu otsustas 2021. aasta keskkonnaprogrammist toetada nelja aktsiaseltsi Võru Vesi veemajandusprojekti. Projektide kogumaksumus on kokku 1 484 830 eurot, millest KIKi toetus oli 685 356 eurot. Tänaseks on projektid edukalt ellu viidud ja ehitustööd lõpetatud.

KIKi keskkonnaprogrammi toel aastatel 2022-2023 teostati järgmised tööd:

• ehitati Võru valda Kääpa külla vana reoveepuhasti asemele uus kaasaegne puhasti;

• likvideeriti Järvere külas üks kahest reoveepuhastist ja hooldekodu piirkonna reoveed pumbatakse ehitatud reoveepumpla ja survetorustikuga nüüd elamute piirkonna reoveepuhastisse;

• ehitati Kanepi valda Valgjärve külla uus reoveepuhasti ning rekonstrueeriti olemasolevad ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitorustikud koos veetöötluse automatiseerimisega;

• rekonstrueeriti Antsla linnas Raudtee tänava reoveepumpla koos reoveepuhastivahelise survekanalisatsioonitorustikuga.

Kõik tehtud tööd olid vajalikud piirkonna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni jätkusuutlikuseks, kvaliteetse teenuse tagamiseks klientidele ning keskkonnahoiuks. Lisaks KIKile toetasid projekti elluviimist kohalikud omavalitused: Võru, Antsla ja Kanepi vallad.

Aktsiaselts Võru Vesi jätkab tänavu erinevate projektide elluviimist Võru linnas ning Võru ja Antsla valdades.

Aktsiaselts Võru Vesi on Võru linnas ja Antsla, Kanepi, Rõuge ja Võru vallas tegutsev vee-ettevõte, kes osutab veeteenuseid kokku 51s tegevuspiirkonnas.

AS Võru Vesi

Aktsiaseltsi Võru Vesi hoone. Foto: AS Võru Vesi

Hajaasustuse programmi 2023. aasta taotlusvoor on lõppenud

Võru vallale esitati kokku 82 taotlust: 35 veesüsteemide, 40 kanalisatsioonisüsteemide, kuus juurdepääsuteede ja üks elektrisüsteemide valdkonnas. Esmase kontrollimise käigus on tänaseks selgunud, et 82-st taotlusest kaks ei vasta nõuetele.

Aprillikuu lõpus teostas hindamiskomisjon paikvaatlusi, mille käigus tutvuti kohapeal olukordade ning kitsaskohtadega. Edasi toimub taotluste hindamine ning moodustub pingerida. Vastavalt valla eelarvele ja riigi poolt eraldatud summale moodustub lõplik toetuse saajate nimekiri.

Hajaasustuse programmi eesmärgiks on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Imre Maidla
arendusspetsialist
5911 8893
imre.maidla@voruvald.ee

RAHANDUSMINISTEERIUM
REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Talgupäevade raames tehti heakorratöid

Välja kuulutatud talgupäeva „Teeme ära“ eel toimusid Vastseliina piirkonnas mitmed heakorratalgud.

Vastseliina Teisipäevaklubi heakorrapäev

28. aprillil toimus traditsiooniline Vastseliina Teisipäevaklubi heakorrapäev. Meesteklubi oli selleks päevaks välja valinud kaks objekti, mis vajasid korrastamist. Pooled klubi mehed korrastasid Vana-Vastseliina mõisapargi territooriumil olevat Piusa jõge. Suurveega olid kahe pargi silla juurde kogunenud ja kinni jäänud palju puid ja prahti, mis tööde käigus eemaldati. Samuti koristati tormiga maha langenud puid.

Ülejäänud klubi mehed korrastasid Vastseliina alevikus, surnuaia kõrval asuvat metsaala, kust koristati vanad ja ohtlikud kuivanud puud. Tore ja tulemuslik päev oli, sest taas anti väike panus piirkonna heakorda.

Vastseliina Teisipäevaklubi

Loosis peeti talgupäeva

29. aprillil toimus Loosi mõisas talgupäev, kus üheksa Loosi kandi inimest korrastasid nii mõisaparki kui ka seltsiruume. Suuremateks talgutöödeks oli puude riita ladumine ning seltsisaali akende ja uste pesemine.

Suur tänu kõigile talgulistele!

Loosi Kandi Selts

Loosi mõisa talgupäeva üks töödest oli puude riita ladumine. Foto: Klaudja Heliste

Talgute käigus kinnitati Vastseliina kiriku seinale kultuurimälestise märk. Foto: Eve Turvas

Vastseliina Teisipäevaklubi mehed puhastasid prahist Vana-Vastseliina mõisapargi territooriumil olevat Piusa jõge. Foto: Erakogu

Vastseliina kiriku talgulised tõid päevavalgele kuulsa skulptori töö

Aprillikuu viimasel laupäeval kogunesid 18 talgulist Vastseliina kiriku juurde, et muuta kodukirik puhtamaks ja kaunimaks ning seada hoone korda suvisteks üritusteks. Kuna kirikus ei ole tööl palgalisi, siis kogu hoone korrashoid tagatakse vabatahtlike abiga. Seetõttu kutsus koguduse juhatus talgute „Teeme ära“ raames appi koguduse liikmeid ja kogukonna inimesi. Hea meel oli näha talguliste seas ka lapsi ja noori.

Seekordsel kevadtalgul keskenduti kiriku sandikambri koristamisele. Sandikamber on kiriku külglöövi juurde ehitatud väike kambrike, kus omal ajal vallasandid võisid kuulata jutlust, häirimata talu- ja kõrgemast soost rahvast. Kummalisel kombel on aastakümnete jooksul sandikambrisse kogunenud omapärast nodi, alates ehitusmaterjalide jääkidest kuni autovaruosadeni. Mitme mehe jõul tehti ruum puhtaks ja viidi ohtlikud jäätmed jäätmejaama. Puhtaks tehtud kambrisse on koguduse juhatusel plaanis luua kolumbaarium. Vajadus tuhaurnide hoiustamiseks on olemas ja kirikusaali kõrval asuv ruum on selleks igati sobilik.

Sarnast talgupäeva korraldati ka möödunud kevadel, toona keskenduti kellatorni puhastamisele. Seekord jätkati poolelijäänud koristust. Kellatorni trepi, prahi ja tolmu alt toodi välja pool sajandit unustusehõlmas olnud Eesti skulptori Paul Horma (1905–1988) kolmas ingli figuur. Kaks ingli kuju on altari kõrval. Oletatavalt on figuur valmistatud Horma Pallase õpingute algaastail 1923–1925. Paraku on kuju halvas seisus ja vajab restaureerimist. Siiski sai figuur tolmust puhastatud ja konserveerimiseks ootele pandud.

Tegelikult oli tehtud tööde nimekiri pikk: riisuti, lõigati hekki, istutati lilled, pühiti tolmu ning jõuti isegi teeäärset metstukka korrastada. Kas keegi on mõelnud, kui kaua võtab aega kirikusaali põranda tolmuimejaga puhastamine? Ühel inimesel ühtejutti neli tundi. Seega iga abikäsi luges.

Talgute käigus kinnitati Vastseliina kiriku seinale kultuurimälestise märk. 18. sajandil ehitatud Vastseliina Katariina kirik on kultuurimälestiste registris alates 1998. aastast. Vastseliina kirik on omanäoline sakraalhoone, mis oma suuruse ja kauni sisevaatega on üllatanud paljusid külastajaid.

Nagu õigel talgupäeva ikka, ei puudunud selleltki talgusupp, isetehtud leib, kohupiimakook ja päeva lõpus mõnus ühisolemine. Koguduse juhatus tänab kõiki toimekaid talgulisi, kes leidsid aega panustada kodukiriku korrashoiule.

Eve Turvas
EELK Vastseliina Katariina koguduse juhatuse liige

Vastseliina kiriku talgutööde käigus toodi kiriku kellatorni trepi alt välja Eesti skulptori Paul Horma kolmas ingli figuur. Foto: Eve Turvas

Logopeed annab soovitusi kooliuusiku lapsevanemale

Kevadel on just õige aeg rääkida sügisest. Kooliminek on väga oluline eluetapp nii kooliuusikule endale kui ka tema vanema(te)le.

Kooliks ettevalmistamine ei ole sprint, vaid maraton. Lapse arendamine ja õpetamine peaks toimuma targu ja tasahilju juba maast madalast. Lapsevanem on oma lapse spetsialist ning tal on väga tähtis roll lapse igakülgsel arendamisel. Lasteaia ülesandeks on toetada kodus tehtavat tööd. Milline laps on koolivalmis laps? Koolivalmidus oma olemuselt sisaldab erinevaid füüsilisi, vaimseid ning sotsiaalseid oskusi, mis aitavad lapsel üle minna mänguliselt tegevuselt vaimsele tegevusele ehk õppimisele.

Vaimne koolivalmidus on valdkond, mis oli eelnevatel kümnenditel põhiliseks koolivalmiduse määrajaks. Lapse valmidust kooliks hinnati tema lugemis-, kirjutamisoskuse ning matemaatiliste teadmiste põhjal. Vähem pöörati tähelepanu lapse füüsilisele või sotsiaalse arengule. Oma praktikas olen kohanud lapsi, kes on kooli tulles oma arengutasemelt teistest kaaslastest peajagu üle. Kui tegu on loomupäraselt andeka lapsega, on kõik hästi. Kui tegu on vanemate drillitud lapsega, siis paraku saab teise-kolmanda klassi alguseks sellest ilusast targast toredast koolirõõmsast lapsest läbipõlenud pahur väike inimolend, sest vanemate ootused ja lapse tegelikud võimed ei kattu. Loomulikult on tähtis, et laps tunneks tähti ja numbreid, oskaks teatud määral juba lugeda ning teaks ümbritsevatest asjadest nii mõndagi. Need oskused pole aga piisavad, kui lapse sotsiaalsete oskuste areng on nõrk. Valmisolek muutusteks, oma emotsioonide valdamine, suhete loomine ja hoidmine, vastutuse võtmine, enesekontroll – need on vaid mõned märksõnad, mida sotsiaalse koolivalmiduse all silmas peetakse.

Lapse füüsist arendava keskkonna tagamine on põhiliselt lapsevanema õlul. Lisaks füüsilisele aktiivsusele peaksid lapsevanema(d) pöörama tähelepanu lapse täisväärtuslikule toitumisele, piisavale uneajale, nutimajandusele jne. Üldmotoorika arendamise kõrval tuleb tegeleda ka peenmotoorika arendamisega.

Koolivalmis laps tahab kooli minna ja soovib õppida. Laps on kooliks valmis, kui ta suudab minna mängult üle õppetegevusele, oskab suhelda nii täiskasvanute kui ka eakaaslastega. Laps peaks oskama kuulata ja kuulda, vaadata ja näha. Ka vanem peab olema lapse kooliminekuks valmis.

Soovitused kooliuusiku vanemale:

1. Rahu, ainult rahu! Ära (k)anna oma kooliga seotud hirme üle lapsele.

2. Veeda koos lapsega kvaliteetaega. Lisaks suhte tugevdamisele aitad lapsel mängude kaudu õppida arutlema, suunad teda märkama asju ja tegema järeldusi. Ei ole vaja karjuvaid-rääkivad-tilisevaid-helisevaid mänguasju, piisab igapäevasest tegevusest igapäevaste asjadega. Näiteks söögitegemise käigus saad arendada lapse mälu, tähelepanu, sõnavara, käelisi oskusi ja palju muudki. Raamatutega saad arendada lapse tähelepanu, mõtlemist ning lugemis- ja jutustamisoskust.

3. Head on erinevad arendavad lauamängud: Alias, Uno, Memory, lugemismängud jne. Õpeta lapsele ka kaotamise oskust ning seda, kuidas oodata oma mängujärge, pidada kinni reeglitest või arvestada kaaslastega.

4. Liigu koos lapsega. Kõndimine, rattasõit, suusatamine, ujumine arendavad üldmotoorikat ning tasakaalu. Peenmotoorikat arendavad legod, pusled, joonistamine, värvimine. Jälgi, et lapse pliiatsihoid oleks õige.

5. Selgita, mis on halb käitumine, ebaviisakas sõna või ohtlik tegu. Halb on halb käitumine, mitte laps.

6. Anna eeskuju hea sõna, toetava käitumise ning abivajaja märkamisega. Tunnusta last. Väldi sõna "tubli", see on tühi kiitus. Sõnasta kiitus nii, et laps saaks aru, mille eest ta kiita sai.

7. Kuula oma last. Leia tema jaoks aega. Nutimajandus läheb lapsega rääkimise, suhtlemise ja tegutsemise ajaks pausile. Ole lapsega reaalselt kontaktis.

8. Aita lapsel organiseerida oma aega, vajadusel kasuta nädalaplaane või -tabelit. Päevaplaan aitab reguleerida puhke-, õppimis- ja uneaega.

9. Ära küsi "Kuidas sul läks?", sest oletatav vastus "Hästi!" on sümboolne. Tunne siirast huvi, kasuta sellised küsimusi nagu "Mida põnevat sa täna tegid?" või "Mida vahvat sa täna õppisid?"

10. Aita oma lapsel mõista tema enda oskusi, õpeta teda oma emotsioonidega hakkama saada. Näita ka enda emotsioone, sõnasta neid ning arutle lapsega.

11. Kuula oma lapse lasteaia õpetajaid. Kui lapsele on soovitatud koolipikendust, siis ära jäta soovitust tähelepanuta. Kui sa ei nõustu lasteaia hinnanguga, pöördu soovi korral teise hinnangu saamiseks erispetsialisti(de) või nõustamismeeskonna poole. Kogemus ütleb, et üldjuhul on kuueaastane laps koolitulekuks liiga noor. Kogemus ütleb ka seda, et poisid vajavad koolivalmiks saamiseks rohkem aega.

12. Räägi tulevasele klassijuhatajale ja tugispetsialistidele oma lapse erisustest. Kui kool teab lapse erisustest, on võimalik rakendada tugisüsteeme. Koolides on olemas logopeed või eripedagoog, psühholoog ja sotsiaalpedagoog. Koolis on võimalik rakendada ka erisusi õppetegevuses ja -sisus, kui on olemas vastav seaduslik alus ehk Rajaleidja otsus.

Vahvaid koostegutsemisi ning rõõmsa kohtumiseni sügisel.

Elina Bogomolova
Parksepa keskkooli logopeed

Orava kooli õpilased osalesid lihavõtete puhul põnevatest tegevustes

Lihavõttepühad ei lõppenud Orava kooli õpilastele sel aastal pühapäevase munakoksimisega – kõige erilisem muna tuli alles jätta ja esmaspäeval kooli tuua. Toimus suur kaunistatud munade näitus, kus osalesid kõigi õpilaste munad. Päeva lõpuks sai iga muna ka ära märgitud ning iga munakaunistaja töö eest tasu.

Lisaks kaunistatud munadele oli sel päeval koolimajas veel mune peidus. Nimelt korraldasid üheksanda klassi õpilased noorematele kaaslastele munajahi. Nad peitsid koolimajja ära palju šokolaadimune. Ülejäänud õpilased jaotati võistkondadesse ning nad pidid peidetud munad üles otsima. Hasarti jätkus nii peitjatele kui ka otsijatele. Jooksmist ja otsimist jagus mitmeks vahetunniks. Agaramad otsijad said ka suurema preemia – enda leitud munad võis päeva lõpus ära süüa.

Teisipäeval sõitsid 1.–6. klasside õpilased koos klassijuhatajatega Värska talumuuseumisse, kus neid ootas tore lihavõtteprogramm. Kuulati perenaise Marje tutvustust, kuidas vanasti lihavõtteid tähistati, millised olid kombed ning uskumused. Lisaks värviti koos õpetaja Anneliga looduslike värvidega mune, küpsetati pirukaid ja mängiti maastikumängu. Lastel oli võimalik osaleda omaloomingukonkursil. Selleks tuli joonistada või kirjutada luuletus lihavõtetest. Lõpuks peeti piknikku ja seati sammud Värska külastuskeskuse, Reegi maja suunas. Maja perenaise Hellika andis ülevaate kindral Reegi tegemistest ning Värskas paiknenud sõjaväelaste laagri eluolust. Päev oli mitmekülgne ja täis erinevaid tegevusi – lõimitud olid õppeained kehalisest kasvatusest ajalooni.

Meeldiva üllatusena ilmnes nädal hiljem, et meie kooli 2. klassi õpilane Rico võitis muuseumi joonistusvõistluse.

Piret Pärn ja Katrin Kadastik
Orava kooli õpetajad

Orava kooli õpilased külastasid Värskas Reegi maja. Foto: Katrin Kadastik

Osula kool pidas aprillis kooli ja direktori sünnipäeva

Osula kooli direktor Anti Ossis tähistas 14. arpillil oma 50. juubelit. Kuna direktor oskab ikka heast huumorist lugu pidada, siis võttis koolirahvas ja ka külalised väljastpoolt nõuks direktorit üllatada ühe korraliku üllatusaktusega, nii et asjaosaline ise sellest mitte midagi ei teadnud. Nüüdseks saab öelda, et üllatus läks täkkesse ja tõi asjaosalistele väga suurt rõõmu.

20. aprillil korraldasid 9. klassi õpilased õpetaja Viia Halleri juhendamisel õpilaskonverentsi „Ma julgen olla mina ise". Kuulama ja osalema olid oodatud kõik õpilased 1.–9. klassini. Külalisesineja Nele Jõgeva ja korraldajad jagasid enda kogemusi nutisõltuvusest, toitumishäiretest, mõnuainetest ja TikTokis levivatest halbadest trendidest.

21. aprillil tähistasime oma kooli sünnipäeva traditsioonilise külalisõpetajate-vilistlaste antud tundide, kuldlennu küllakutsumise ja muidugi piduliku aktusega. Aktusel kuulasime 2. klassi mudilaste esitatud toredaid omaloomingulisi luuletusi koolist, vaatasime eelkooli ja 1. klassi õpilaste tantse ning kuulasime solistide laule. Kuldlend üllatas teisi üle aastate kokkutulnud kaaslasi tollase koolibändi Rumeks esinemisega.

Tiina Männe
Osula kooli õpetaja

Osula kooli direktor Anti Ossis.

Õpilase joonistatud direktori portree. Fotod: Tiina Männe

Võrumaa kutsehariduskeskuses arendatakse koostööd seiklustegevustega

Võrumaa kutsehariduskeskuse õpilased on tänaseks läbi viinud kaks noorte omaalgatusprojekti, milleks on rahastust saadud Võru valla noorte omaalgatuse programmist.

Eelmise õppeaasta lõpus kirjutasid õpilased projekti "Õpilasgruppide koostöö arendamine seiklustegevuste abil Võrumaa kutsehariduskeskuses". Projekti eesmärk oli seiklustegevustega kooli erinevate õpilasgruppide vahelist koostööd arendada, seeläbi õppida sotsiaalseid oskusi ja luua hilisemaks suhtluseks kokkupuutepunkte.

Võrumaa kutsehariduskeskuse õpilased käisid Taevaskojas *fatbike*-dega sõitmas. Foto: Katriine-Maria Orula

Esimese seiklustegevusena viisid õpilased eelmise õppeaasta lõpus läbi kanuumatka Kirumpäält Paidrani. Kanuumatka järel hiljem lõkke ümber tegutsedes said õpilased jagada muljeid möödunud matkast ja arutada suviseid plaane. Teiseks seiklustegevuseks oli planeeritud *airsofti* mängimine, mis pidi toimuma uue õppeaasta alguses, eesmärgiga kinnistada omavahelisi suhteid. Paraku ei õnnestunud leida ühist aega teenusepakkujaga ja noored pidid leidma uue tegevuse. Selliseid olukordi tuleb ikka ette ja see andis hea võimaluse õppida ootamatustega toimetulekut. Lõpuks kutsuti kohale mobiilne põgenemismäng. Tegemist oli ühes ruumis toimuva mänguga, kus õpilased pidid ühtse meeskonnana erinevaid mõistatusi lahendama ja end vabastama.

Esimesest projektist sai osa 32 noort. Eesmärk tugevdada erinevate õppegruppide vahelist koostööd, sai saavutatud, sest kokku osales õpilasi kaheksalt erinevalt kursuselt. Toimunud projekt meeldis õpilastele väga ja sellest ajendatult kirjutasid õpilased jätkuprojekti, mille raames mindi Taevaskotta tõukerataste ja *fatbike*-dega sõitma. Ühtlasi haakub toimunud jätkuprojekt tänavu alanud liikumisaastaga. Planeeritud oli omaosalusega katta ka sõit jõelaev Lonnyga, kuid jõesõitude hooaeg polnud veel alanud ning piirdusime rattasõitude ja piknikuga. Seekord oli kohal õpilasi üheksalt erinevalt kursuselt.

Katriine-Maria Orula
Võrumaa kutsehariduskeskuse õpilasnõustaja

Õpilaste tagasiside Taevaskoja sõidule:

- "*Täitsa lõbus ja huvitav uus kogemus oli maastikutõuksiga sõita.*"

- "*Minu muljeks jäi see, et tegemist oli professionaalsete giididega, kõiki oodati järgi ja hoolitseti, et kõik jõuaksid. Koostöö grupis toimis hästi.*"

- "*Väga lõbus ja huvitav väljasõit oli. Kõik oli väga hästi organiseeritud. Väga meeldis ja läheks uuesti.*"

- "*Matk oli huvitav, matkarajal nägime vaatamisväärsusi ja oli isegi võimalus ujumas käia. Olen väga tänulik võimaluse eest matkal osaleda.*"

- "*Väga norm oli ja läheks veel kunagi. Toit oli maitsev ja kõik läks sujuvalt.*"

- "*Giidi juttu oli väga mõnus ja huvitav kuulata, rääkis palju enda kogemusi. Tõukerattaga 7 kilomeetrit oli väga paras maa, eriti meeldisid langused ja natuke ekstreemsemad kohad. Väga hästi organiseeritud, giid oli mõistev ja lõbus. Nautisime sajaga.*"

- "*Mina käisin esimest korda Taevaskojas, seal oli väga ilus ja huvitavad matkarajad. Mulle väga meeldis see, et kõik ootasid ilusti teisi, et keegi kuhugi maha ei jääks. Tõesti oli väga tore ja huvitav!*"

- "*Mulle meeldis tänane seiklusmatk väga. Kõik hoidsid kokku ja kedagi maha ei jäetud. Metsarajad olid huvitavad ja ma nautisin iga hetke sellest!*"

- "*Matk oli lõbus ja läheks veel!*"

Parksepa keskkooli õpilased osalesid teadusfestivalil

ERMis toimus 11.–12. aprillini õpilaste teadusfestival. Parksepa keskkoolist osalesid seal oma uurimistööga 6. klassi tüdrukud Helena Karu, Laura Potter ja Hannelora Asi uurimistööga "Kas sa suudad seda teksti lugeda?" ning Merili Tasso ja Natali Kulaga uurimistööga "Teismeliste riiete ingliskeelsed disainid". Meie uurimistöid juhendas Ene Kärg.

Festival koosnes töötubadest, lavaprogrammidest ja uurimistööde tutvustamisest. Meie vanuserühmas oli 16 uurimistööd. Esimesel päeval tutvustasime oma uurimistöid kella 10.00–17.00 ehk siis kokku seitse tundi. Teine päev oli algklasside jaoks lühem – töid tutvustati kella 9.00–13.00. Saime ka ise festivalialal ringi käia ja teiste töödega tutvuda ning tasuta ERMi näitusi vaadata.

Meie kahjuks töötubadesse ei jõudnud, kuid käisime vaatamas päris mitmeid lavaprogramme. Neist kõige lemmikum oli "Kuidas hoida eesti keelt YouTube'i teadust populariseerivate videote abil?", mida kandsid ette paljudele õpilastele tuntud videoõpsid Kristo Siig, Kadri Mettis ja Ott Maidre.

Esimese päeva lõpus oli ka algklasside uurimistööde autasustamine, kus saime Teaduskeskus AHHAA eriauhinna.

Kokkuvõttes jäime festivaliga rahule ja saime palju uusi teadmisi. Uurimistööde tegemine oli oma aega väärt.

Laura Potter
Parksepa keskkooli õpilane

Õpilaste teadusfestivalil osalenud Parksepa keskkooli õpilased Natali Kulaga, Merili Tasso, Helena Karu, Hannelora Asi, Laura Potter. Foto: Ene Kärg

Orava rahvatantsurühm Lustakad pidas sünnipäeva

Aprilli teisel reedel toimus Oraval kultuurimaja memme-taadi rahvatantsurühma Lustakad sünnipäevapidu. Juba novembris täitus kakskümmend aastat esimesest kokkusaamisest. Toona alustati naisseltsi ruumides võimlemise ja lihtsamate tantsudega. Mõne aasta pärast osaleti esimest korda Põlva maakonna eakate peol. Esimene juhendaja oli Orava kooli ja kultuurimaja pikaaegne tantsuõpetaja Svetlana Pomasanova. Viiendat sünnipäeva tähistasid Lustakad juba Aile Mällo juhtimise all.

Kahekümne aasta jooksul on rühmas tantsinud 30 inimest, mõned pikemat, mõned lühemat aega. Tänastest tantsijatest on enamuse ajast rahvatantsurühma kuulunud Lea, Tiiu, Maia, Iivi ja Vaike. Suur muutus oli 2015. aasta sügisel, kui memmedega liitusid mõned taadid. Sellest saati on rühma nimeks memme-taadi tantsurühm. Vahepeal oli rühmas koguni kolm taati.

Sünnipäevapidu peeti Orava kultuurimaja saalis. Külla olid kutsutud Võru valla teised seeniortantsijad, Orava naisrühm Punapõsed, ansambel Oravapoisid ning endised tantsijad. Rühma kokkusaamise idee algataja Sirje Nelk meenutas oma sõnavõtus algusaegu. Kontserdil tantsisid Lustakad uusi äsja õpitud ja vanu armsaid tantse ning ka päris esimesena õpitud lihtsa tantsu nimega „Kägu“. Vahepalaks said oma tervitused edasi anda ja tantsusamme teha Puiga Hõbedane, Vastseliina Heldela ja Lasva Tatsujad. Esindusega oli kohal ka Kurenurme Kurepesä.

Tantsunumbrite vahele sai köidetud Võrumaalt pärit, aga Põlvas töötava Ere Kürsa võrokeelsest luuleraamatust “Taivast ja tuulõst” võetud nostalgiahõngulised luuletused. Nii liikus kontserdil ajaratas 20 aastat tagasi ning õnnitlejatel jätkus häid soove. Tänusõnu tantsijatele jagas Orava kultuuri- ja noorsootöötaja Liina Loosaar. Eesti Rahvakultuuri Keskuse tänukirja edastas Lustakatele Võrumaa rahvakultuurispetsialist Maie Pau. Võrumaa arenduskeskuse kultuurispetsialist Kristi Vals soovis kõigile jätkuvat naeratust ja tantsulusti. Esimese sõnavõtu uues ametis tegi Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse direktor Maarika Rosenberg. Pidu jätkus tantsuõhtuga ansambli Oravapoisid saatel. Peolaua toidud valmistas juhendaja Aile Mällo. Oli kodune ja meeleolukas sünnipäev.

Ene Säinast
Orava memme-taadi rahvatantsurühma Lustakad liige

Orava kultuurimaja memme-taadi rahvatantsurühm Lustakad 20 juubelil. Foto: Liina Loosaar

Lasva haruraamatukogu luuleklubi leiab luule lugemiseks erinevaid väljundeid

Lasva haruraamatukogu luuleklubi on ikka püüdnud oma luulelugemistesse põnevust tuua. Näiteks mullu oktoobris võtsime loosi ja saime igaüks läbitöötamiseks ühe erineva vähemtuntud luuletaja kogumiku, mis seisis meie raamatukogu riiulil. Esindatud olid Kristina Krigul, Andres ja Ingrid Mesila, Eve Erm, Aliis Aalmann, Marje Klamas ja Anne Tammaru. Endilegi üllatuseks leidus ka nendes luuletusi, mis meid kõnetasid ja mida teistele ette lugesime. Eve Ermi raamat „Võnked” ja Anne Tammaru „Luuleubinad” läksid uuele laenutusringile.

Lasva luuleklubi märtsikuu kohtumine, kus oma sahtlisse kirjutatud luuletusi luges Birgit Pettai. Foto: Jaanika Vichterpal

Novembris võtsime ette kaua idanenud mõtte lugeda Puškinit originaalkeeles ja tema luuletuste eestikeelseid tõlkeid erinevate autoritelt. Piret Kahre kandis ette Aleksandr Puškini luuletused vene keeles ja ta oli neile ise ka otsetõlked teinud. Need meeldisid luulesõpradele väga. Samuti esitas ta need eesti keelde tõlgitult kahelt erinevalt tõlkijalt. Ka Marianne Hermann luges luulesõpradele Aleksandr Puškini luuletused esialgu originaalkeeles ja siis juba tõlkijate eestistatud variandid. Felix Kotta tõlgitud muinasjuttu “Tsaar Saltaanist” kuulati plaadilt. Kalju Kanguri tõlke luges ette Tea Kallaste. Krista luges erinevate tõlkijate luuletusi Lewis Carrolli raamatust “Alice Imedemaal”. Suure töö selleks, et meil oleks kohe võtta originaal ja erinevad tõlked, tegi Võru lasteraamatukogu töötaja Eve Timmi. Suur-suur tänu talle selle eest! Meie saime aga väärt kogemuse, kui palju või vähe muutub üks luuletus läbi tõlke.

Detsembris kohtusid viimasel raamatukoguüritusel luulesõbrad lauamängusõpradega. Koos mängiti raamatukoguhoidja koostatud lauamängu. Mängus tuli veeretada täringut ja sattudes tegevuse või küsimuse ruudule, oli võimalus saada lisasilmi või siis tagasi astuda. Tegevuseks oli luuletuste lugemine ja päris lõpus ka ühe väikese riimuva luuletuse koostamine etteantud sõnadele: õhtu, kõhtu, vana, vaga. Küsimusi oli luuletajate ja raamatukogus toimunud ürituste kohta ning varia küsimusi raamatust “Kogu pere viktoriin”. Mängu võitis Hille. Kõik osalejad said loosi teel endale ka kingituse. Ühtlasi meenutati möödunud aasta elamusi ja tehti plaane uueks aastaks.

Käesoleva aasta veebruaris pöördusime tavapärase tegevuse juurde ja lugesime juubilari Tõnu Õnnepalu luuletusi. Arutlesime luuletaja stiili üle ja Jana rääkis pisut Õnnepalu proosateostest.

Oleme varemgi kuulanud erinevatelt riimiseadjatelt sahtlisse kirjutatud luuletusi. Märtsis kutsime endale külla Birgit Pettai, kes luges meile oma avaldamata tundeluulet. Ta rääkis pisut luuletamisest ja oma lemmikautoritest. Meile soovitas ta lugeda Sveta Grigorjevat. Arutlesime ka üldistel kultuuri tarbimise teemadel.

Kuna aprill oli Artur Alliksaare kuu, siis on sobilik lõpus kasutada tema luuleridu:

Ei ole paremaid, halvemaid aegu.
On ainult hetk, milles viibime praegu.
Mis kord on alanud, lõppu sel pole.....

Sellel aastal on veel plaanis kutsuda külla Andra Teede ja Kristiina Ehin, külastada Kiidjärve raamatukogu ning liikumisaastale kohaselt matkata „Viimse reliikvia” radadel.

Marianne Hermann ja Tea Kallaste
Lasva haruraamatukogu luuleklubi liikmed

Raamatuleiud Lasva haruraamatukogust

Arthur Hailey „Lennujaam“ (1980) – aastatetagune bestseller, põneva süžeega romaan ühest pingelisest tööpäevast rahvusvahelises lennujaamas.

Charles Dickens „David Copperfield“ I ja II (1991) – maailmakirjanduse klassikaline noorusromaan. Inglise kultuurilukku on see raamat niisama püsivaid jälgi jätnud nagu Kevade Eestis. Esimene raamat hõlmab peategelase varast lapsepõlve, raskeid õpiaastaid ja esimest armastust. Teine küpsemist, eneseteostust ja õnne.

Teet Kallas „Janu“ (1983) – romaani tegevus hargneb ühes väljamõeldud linnas, säärases linnaosas, mille sarnaseid on kogu maailmas viimaste kümnendite jooksul sadade kaupa üles kerkinud. Väliselt rõhutatult realistlikku laadi on põimitud tingsituatsioon, mille taustal on võimalik teravdatud kujul jälgida uut tüüpi linlaste mõttemaailma ja psühholoogiat.

Peeter Urm „Väikelinna šerif“ (2001) – romaan kujutab elu ühes Eesti põhjaranniku alevis Eesti iseseisvumise murdeaegadel. Poliitilistele pingetele lisanduvad pinged ka rahvuslikul pinnal, sest alevis on rohkesti uusasukaid ja segaperekondi.

Tuule Lind „Päev algab öösel“ (2010) – rabas marjul käies kaotab Eva sõbranna silmist ja eksib ning satub ekseldes soosaarel peatuva ajakirjaniku juurde. Lahvatav armulugu muudab keeruliseks Eva peatse abiellumise, kuid ootamatu tragöödia loksutab kõik vanasse rööpasse. Õnnelikku lõppu lool siiski ei paista, sest tuha all hõõguv armastus, ootamatud kohtumised ja hästi peidetud saladused segavad kaarte rohkem kui korra.

Jaan Rannap „Agu Sihvka annab aru“ (2007) – erksa vaimuga poiss Agu astub vastu ajast-arust koolikorraldusele, tehes seda humoorikalt ja vaimukalt.

Raamatud, mida tasub uuesti lugeda. Foto: Tea Kallaste

Joel Chandler Harris „Onu Remuse lood“ (2018) – raamatus on 14 igihaljast loomamuinasjuttu, mille tegelasteks on Jänkuonu, Rebaseonu, Hundiisand, Karusaks ja teised vahvad loomad.

Kas oled neid raamatuid lugenud? Mõnikord tasub uuesti lugeda.

Raamatusoovitused koostas
Tea Kallaste

Võru vallas asub Eesti suurim ja võimsam ürgorg – Kütiorg

Imre Viilukas käis Kütiorus suusatamas, kui kuulis, et puhkekeskus on müügis. Esialgu ei tekkinud tal mõtet seda ära osta. Pool aastat hiljem kuulis ta, et kompleks müüakse eraisikule, kes soovis Kütioru keskusest endale suvila teha. See aga oleks tähendanud, et siinsel suusakeskusel oleks lõplikult kriips peal. See tundus Viilukale liiga kurb ning ta arutas teemat mitmete sõpradega, kellega tekkis mõte puhkekeskus kamba peale osta. Lõpuks sai kokku kümme kohalikku ettevõtjat, kellega koos osteti 2019. aasta sügisel Kütioru puhkekeskuse kompleks ära. Kuna keskus oli üsna halvas seisus, tuli esmalt hakata tegelema erinevate ehituste ja inventari soetamistega.

Lund Kütioru keskuses jagub veel maikuuski. Foto: Birgit Pettai

Ettevõtte nimi: Kütioru Puhkekeskus OÜ

Asukoht: Kütioru, Koloreino küla

Asutatud: 28.05.2018

Tegevjuht: Imre Viilukas

Töötajate arv: talvehooajal keskmiselt 10

Investeeringud

Ettevõtjad hakkasid puhkekeskuse arendamisega kohe pihta. Esimene, 2019.–2020. hooaeg oli lumevaene ja ettevõtjatel oli aega rahulikult tegeleda suuremahuliste investeeringutega. Nende eesmärgiks oli külastajatele pakkuma hakata väga heal tasemel teenindust. Nüüdseks on ettevõte tegutsenud kolm hooaega, mis on ettevõtjate suureks õnneks ja heameeleks olnud kõik ühtemoodi talvised.

Igal suvel on kõvasti panustatud ehitamisse ja arendamisse. Tänaseks on tehtud ümbruse planeerimistöid. Näiteks on rajatud uus peanõlv, laiendatud laskumise ala ja seda turvaliseks muudetud, uuendatud krossirada, välja vahetatud kõik elektrisüsteemid ja veetrassid ning paigaldatud uued valgustid. Suurematest seadmete investeeringutest on näiteks soetatud uued lumetraktorid ja -kahurid ning tõstukid. Samuti on renoveeritud saunamaja ning uuendatud peamaja.

Kümme ettevõtte omanikku on puhkekeskuse arendamisse kokku panustanud ligikaudu miljon eurot. Kuna omanikud tegelevad aga kõik ka muu ettevõtlusega, siis on Kütioru keskuse puhul nende jaoks tegemist nii-öelda omahinnas investeeringuga. See tähendab, et igaüks panustab millegagi – kes teede ehitamisega, kes elektritöödega, toitlustusega jne. Hakkama saadakse paljuski oma jõududega. Turult neid teenuseid ostes oleks Viiluka sõnul kõik liiga kulukaks läinud.

Imre Viilukas rääkis, et lähiajal on plaanis veel piletisüsteemi uuendada ja tulekul on kiibisüsteem. Lisaks plaanitakse uuendada vana garaaži, kus tehnikat hoitakse. „Sellega peaks ring suurematele investeeringutele peale saama," arvas Kütioru keskuse tegevjuht Imre Viilukas.

Võimalused

Puhkekeskus pakub mitmekülgseid võimalusi mäesuusatamiseks ja lumelauaga sõitmiseks. Seal on seitse rada, mille kogupikkuseks on 2,56 kilomeetrit. Rajad sobivad nii algajatele kui ka tõsistele harrastajatele. Kel pole varustust, saavad need endale kohapeal rentida. Pakutakse suusa- ja lumelauakoolitust nii individuaal kui ka grupikoolitusena. Lisaväärtusena on puhkekeskuses mõnus kohvik.

Puhkekompleks pakub aktiivse ja looduspuhkuse võimalusi tegelikult aastaringselt. Suvel on võimalik läbida põnevust ja vaheldusrikkust pakkuvaid Kütioru matkaradasid nii giidide juhendamisel kui ka omapäi. Samuti on puhkekeskuses olemas majutuskohad. Kütioru keskuses saab korraldada tähtpäevi, firma- ja spordiüritusi ning laagreid.

Lisaks on ettevõte pannud õla alla talispordi populariseerimisele koolinoorte hulgas. Võrumaa omavalitsuste toetusel pakutakse koolidele võimalust osaleda koolilaste suusapäevadel Kütiorus. Koolide jaoks välja mõeldud programmi raames saavad klassid kord aastas keskuses suusaõppusel osaleda ning juhendaja käe all omandada suusatamise algteadmisi ja oskusi. Imre Viiluka sõnul on see projekt puhkekeskusele oluliseks prioriteediks, sest lapsed liiguvad vähe ja on liiga palju aega nutitelefonides.

Võrumaa spordiliit kasutab Kütioru võimalusi suusavõistluste korraldamiseks. Samuti korraldatakse seal Eesti ja noorte Downhilli meistrivõistlusi mäestlaskumises.

Kogu piirkonna tõmbekeskus

Kütiorgu loodud suurepärased võimalused saavutavad üha suuremat populaarsust nii kohalikul tasandil kui ka üle-eestiliselt. See elavdab kogu piirkonna ettevõtlust, sest Võrumaale kaugemalt tulnud mäesuusa- ja lumelauahuvilised tarbivad ka teisi piirkonna teenuseid. Kui keskmiselt külastab keskust talvehooaja nädalavahetuse päeval 400 inimest, siis umbes sada neist jääb tarbima piirkonna teisi teenuseid, sealhulgas majutust ja toitlustust. Imre Viiluka sõnul tulevad hinnanguliselt umbes pooled külastajatest väljastpoolt Võrumaad.

Ettevõtte esindaja Imre Viilukas tõdes, et tegelikult on see paljuski missiooniprojekt. Kui sellised talved jätkuvad, nagu viimastel aastatel, siis majandab keskus tema sõnul end ära küll. „Eks suur omanike ring tekitab ka omaette sünergia, sest tutvusringkond on suur ja ikka käiakse puhkekeskuse võimalusi nautimas," lisas Viilukas.

Kütioru eeliseid näiteks Kuutsemäe ees on org, kus kõik suusanõlvad on korraga näha ja see on Viiluka sõnul visuaalselt väga ilus. „Suusanõlvad on laiad ja erineva profiiliga, seega leiavad siin tegevust erinevate eelistuste ja oskustega inimesed," rääkis ta. Olemas on lauge lastenõlv, kuid samas ka üsna suurt väljakutset pakkuv idanõlv.

Kui küsisime, mis on ettevõtte suurimaks väljakutseks, ei osanud Imre Viilukas esimese hooga kohe midagi välja tuua, sest tema sõnul ei ole asja, mida ei saa lahendada. „See on juba arvesse võetud, et näiteks iga viies hooaeg on soe. See on aastasadu juba nii olnud," mõtiskles ta. Viiluka sõnul elektrihinna tõus mõjutas küll ettevõtte tegevust, kuid kuna teenuse hind on nagunii üsna kõrge, siis see kattis puudujäägi.

Investeeringuid plaanitakse Kütiorus edaspidi teha jõudumööda. „Vaatame, kuidas läheb, niikuinii kõike korraga ei jõua," sõnas Imre Viilukas. Suuremad investeeringud on juba tehtud.

Ka sotsiaalmeedial on suur jõud. Ettevõtte tegevjuhi Imre Viiluka sõnul meelitavad sajad postitused aina inimesi vaatama, mis koht see Kütiorg ikkagi on. Iganädalane lause, mida Kütioru puhkekeskuse töötajad kuulevad, kõlab järgmiselt: „Uskumatu, kui äge siin on! Eestis polegi paremat kohta!"

Sel aastal tutvustame igas Võru Valla Teataja numbris ühte valla edukat ettevõtet. Kui teil on ettepanekuid, milliste ettevõtete lugusid võiks kajastada järgmistes valla ajalehe numbrites, palume kirjutada e-posti aadressile merle.tsirk@voruvald.ee.

Merle Tsirk
arendusspetsialist

Võru vald on koostamas ettevõtjate meililisti. Listiga liitujatele edastame ettevõtlusega seotud infot (sh toetused, koolitused). Kui soovid liituda Võru valla ettevõtjate meililistiga, siis palun täida lühike küsimustik järgmisel aadressil https://forms.office.com/e/9eLfNSAS3p

Osale Võru valla elanike rahuloluküsitlusel

Hea Võru valla elanik!

Võru vald töötab selle nimel, et muuta valla elanike jaoks teenused paremaks. Rahuloluküsitlus annab meile hea võimaluse saada valla elanikelt tagasisidet ja ettepanekuid ning nendest lähtuvalt saame enda tööprotsesse vastavalt ka parandada.

Küsitlusele vastamine on anonüümne ja võtab aega ligikaudu 10 minutit. Kogutud andmeid kasutame ainult küsitluse tulemuste analüüsimiseks ning ülevaate koostamiseks.

Küsitlusele saab vastata 31. maini 2023. Link veebiküsitlusele: voruvald.ee/rahulolu

Arvuti või nutitelefoni puudumisel saate küsitluses osaleda lähimas valla raamatukogus, kus osatakse teid vajadusel ka arvuti kasutamisel juhendada.

Võru valla arengukavaga ning selle 2022. aasta täitmise ja muudatusettepanekutega saab tutvuda voruvald.ee/arengukavad

Ootame aktiivset küsitlusele vastamist ning palume jagada küsitluses osalemise võimaluse teavet kolleegidele, lähedastele ja sõpradele.

Merle Tsirk
arendusspetsialist
merle.tsirk@voruvald.ee
524 5631

Foto on illustreeriv

Puiga prowasid ühendavad samad huvid ja põnevad vestlusringid

Puiga prowade kohtumine Puiga koolimajas. Foto: Erakogu

Puiga koolimajas hakkasid 24. jaanuarist koos käima kohalikud prowad, et ühiselt tegutseda ning ka lihtsalt rääkida oma muredest ja rõõmudest.

Kohe alguses olgu täpsustuseks öeldud, et tegemist on siiski prowadega, sest lihtsalt prouad oleks Puiga prowade kokkusaamiste korraldaja Margit Tobre sõnul liiga igav ja isegi vanust piiritlev. „Prowad aga on just selline äge nimi, nagu meie grupiliikmetele kohane," sõnas ta.

Sel hooajal on Puiga prowad koolimajas kokku saanud täpselt neli korda. „Juba alguses panime paika, et kord kuus kokku käia on piisavalt lühike aeg, et mitte kõiki ära unustada ja piisavalt pikk aeg, et juba teisi igatsema hakata. Kindel on, et see võiks olla teisipäevane päev," rääkis varem Puiga, Kose ja Meegomäe piirkonnas kultuuri- ja noorsootööjuhi ametit pidanud ja kokkusaamise ellu kutsunud Margit Tobre. Koosviibimistel osaleb tavaliselt 10–12 prowat. „Ega keegi naljalt puududa ei taha, kui just mõjuvat põhjust ei ole," nentis Tobre.

Koosviibimistel on õpitud küpsetama imemaitsvaid tuuletaskuid ja kilupirukaid, tutvustatud üksteisele Puiga ajalugu, toetudes prowade laste uurimistöödele ja läbi viidud koolitus kaubanduslõksudest. Lisaks sellele plaanitakse tulevikus teha veel koolitus lõksudest internetis ja tänapäeva nutiseadmetes. „Seni lugesime sõnad peale, et võõrastele sõnumitele ei vasta ja kui ise kahtled oma tarkuses, siis kohe võtad ühendust kõrvalmaja prowaga, kes on ehk targem," jutustas Margit Tobre.

„Rõõm on tõdeda, et kõigil meil on üks arusaamine tekkinud, miks kokku tuldi ja kõigil on kuidagi ühised ideed ja huvid, millest kooruvadki välja teemad ja tegevuste valikud," lisas ta. Igakord pakutakse välja mingi teema, mis kõnetaks kõiki ja kui korraga ei saada aru, kuidas seda teha, siis jääb kokkusaamiste organiseerijal, Margit Tobrel aega kuu jooksul soov formuleerida ja pakkuda lõpp-produkt välja juba uuel kokkusaamisel. Viimasel korral saadi kokku Kose noortetoas, kus istuti, joodi teed ja tehti juba plaane sügiseks. Suvel kokku ei saada, kuna aiad vajavad harimist ja päike võtmist. „Muidugi kohe alguses läks muljetamiseks ja Johnny pubi aegade meenutamiseks, sest neis ruumides hetkel Kose noortetuba asub," rääkis Tobre. Juturingid on prowadel alati põnevad, üles on võetud näiteks teema „Võrukas kui põlisrahvas" ja juttu juba Tobre sõnul neil jagub.

Puiga prowade kokkusaamiste korraldaja Margit Tobre ütles, et kohtumiste tagasiside on olnud hea. „Lausa nii hea, et mulle tundub kaugemate külade prouad on isegi veidi kadedad," naljatles ta. „Ikka oodatakse põnevusega järgmisi kohtumisi ja eks hiljem räägitakse oma sõbrannadelegi pisikeste liialdustega edasi kui äge meil oli. Kerge vimka käib alati asja juurde."

Margit Tobre, kes piirkonnas mullu detsembris tööd alustas, ütles et nii noored kui ka vanad on ta selle ajaga üsna hästi omaks võtnud. Kuigi Võru valla kultuuri- ja noorsootööasutuste tegevuse ümberkorraldamise tulemusena on ta põhitegevus nüüd suunatud pigem noortele, lubab ta ka prowade jaoks olemas olla. „Prowad on minu ellu kutsutud ja sinna nad ka soovi korral jäävad," lubab Puiga, Kose ja Meegomäe piirkonna noorsootöötaja Margit Tobre.

Birgit Pettai
vallalehe toimetaja

Võru valla näitetruppides tegutsevad silmapaistvad harrastusnäitlejad

Kevadel toimusid mitmed žanripäevad nii suurtele kui ka väikestele Võrumaa harrastusnäitlejatele ja teatrihuvilistele. Võru valla näitetruppide visad näitlejad tõid Võru maakonna laste ja noorte näitemängupäevalt ja maateatripäevalt mitmeid auhinnalisi kohti.

Laste ja noorte näitemängupäev

24. märtsil toimus Võru kultuurimajas Kannel Võru maakonna laste ja noorte näitemängupäev, millest võtsid osa ka Võru vallas tegutsevad näitetrupid. Vastseliina rahvamaja näitering astus näitemängupäeval üles eesti luuletajate luulekavaga, mille lavastajaks oli Kairi Kuusk. Osula põhikooli 4. klassi õpilased andsid Andrus Kivirähki ainetel etenduse „Talupojad tantsivad prillid ees". Õpilasi juhendas Karin Peterson ja etenduse lavastas Diana Juss. Vastseliina gümnaasiumi 4.–7. klasside näitering astus maakonna maateatripäeval üles etendusega ,,Ollel on hammas lahti". Seda Astrid Lindgreni ,,Bullerby laste" ainetel valminud etendust lavastas Vastseliina gümnaasiumi õpetaja Marje Ilves.

Teatritruppidele andis tagasisidet kolmeliikmeline žürii, kuhu kuulusid Tarmo Tagamets, Markus Truup ja Kristiina Oomer. Žürii andis välja mitmeid preemiaid. Näitemängupäeval osalenud Võru maakonna laste ja noorte näitemängutruppide seast valiti välja maakonna esindajad kooliteatrite riigifestivalile „Kooliteater 2023". Võru maakonna esindajana algklasside riiklikule teatrifestivalile saadeti Kuldre kooli näitering lavastusega „Jukud".

20. Võrumaa maateatripäev

Aprilli keskel kogunesid Rõuge valda Rogosi mõisasse Võrumaa näitehuvilised ning näitekunsti harrastajad. Hea meel on tõdeda, et kõik neli sel päeval etenduse andnud näitetruppi olid Võru vallast.

Osula põhikooli 4. klassi etendus "Talupojad tantsivad prillid ees" pälvis Võru maakonna laste ja noorte näitemängupäeval kostüümipreemia. Foto: Tiina Männe

Lasva rahvamaja näitetrupp Häänali osales maateatripäeval kümnendat korda ja andis Andrus Kivirähk ainetel etenduse „Isamaa pääsukesed". Näitetrupi juhendajaks on Pille Täht. Sulbi külateater osales üheksandat korda ja näitlemisele tuli Oskar Lutsu „Tagahoovis" kaks episoodi „Sitikas" ja „Kamassid". Sulbi külateatrit juhendab Airika Saamo. Lasva rahvamaja näitetrupp Näitelust osales maateatripäeval kaheksandat korda ja andis sel korral August Kitzberg etenduse „Pila-Peetri testament". Viimase juhendajaks on Pille Täht. Puiga rahvamaja näitering on kõige staažikam maateatripäeval osaleja ja oli sel korral kohal juba 16. korda, andes etenduse „No küll on lugu". Puiga näitetruppi juhendab Külli Vijard.

Näitetruppidele andis tagasisidet hea tahte žürii koosseisus näitleja-lavastaja Ingrid Ulst, kauaaegne kultuuritöötaja ja näitleja Heino Pall ning pikaaegne Ruusmäe kooli näiteringis osaleja Kerli Pärnapuu. Žürii jagas tunnustust igale näitetrupile ning noppis välja igast trupist kaks silmapaistvamat osatäitjat.

Võrumaa arenduskeskuse kultuurispetsialist soovitab teatritruppe nii oma üritusele esinema kutsuma kui ka minna juba toimuvatele üritustele neid vaatama, sest hea tuju ja naer on garanteeritud.

Birgit Pettai
vallalehe toimetaja

Võru valla näitetruppide preemiad Võru maakonna laste ja noorte näitemängupäeval:

- näitlejapreemia – Kertu Maria Plaado Vastseliina rahvamaja näiteringist;
- näitlejapreemia – Villem Sikk Vastseliina gümnaasiumi 4.–7. klassi näiteringist;
- eripreemia täpse kostüümivaliku eest – Osula põhikooli lavastus "Talupojad tantsivad prillid ees";
- juhendaja eripreemia - Vastseliina rahvamaja näiteringi juhendaja Kairi Kuusk.

Silmapaistvamad osatäitjad Võrumaa maateatripäeval:

- etendusest „Pila-Peetri testament" – Aigi Mäesaar ja Laivi Plakso;
- etendusest „Isamaa pääsukesed" – Piret Kõivsaar ja Selgur Sepp;
- etendusest „No küll on lugu" – Külli Vijard ja Anneli Rannula;
- etendusest „Sitikas" ja „Kalossid" Triin Soon ja Oskar Ermel.

Lasva rahvamaja näitetrupi Häänali etendus "Isamaa pääsukesed". Foto: Jaana Muna

KIRIKUTE TEATED

EELK Pindi koguduse teated

Jumalateenistused Pindi kirikus toimuvad pühapäeviti kell 10.00.

Täpsem info: EELK Pindi koguduse õpetaja Argo Olesk e-posti aadressil pindi@eelk.ee või tel 503 0676.

EELK Vastseliina Katariina koguduse teated

14. mail
kell 12.00 emadepäeva jumalateenistus Vastseliina kirikus, laulavad Kätlin Vaher ja Thor Tristen
kell 14.00 jumalateenistus Orava kultuurimajas
21. mail
kell 12.00 jumalateenistus Vastseliina kirikus
kell 14.00 jumalateenistus Misso kirikus
21. mail kell 14.00 jumalateenistus Misso kirikus
28. mail kell 12.00 nelipüha jumalateenistus Vastseliina kirikus
4. juunil kell 12.00 kolmainupüha jumalateenistus Vastseliina kirikus
11. juunil
kell 12.00 jumalateenistus Vastseliina kirikus
kell 14.00 jumalateenistus Orava kultuurimajas
18. juunil
kell 12.00 jumalateenistus Vastseliina kirikus
kell 14.00 jumalateenistus Misso kirikus

Täpsem info: Vastseliina Katariina koguduse kodulehelt http://vastseliina.eelk.ee ja Facebooki lehelt www.facebook.com/vastseliinakogudus või Võru praostkonna vikaarõpetajalt Jaak Pärnamägilt tel 5809 0305 või e-posti aadressil jaak.parnamagi@eelk.ee.

EELK Urvaste Püha Urbanuse koguduse teated

Heimtali kirikus toimuvad jumalateenistused iga kuu teisel pühapäeval kell 14.00.

Täpsem info: Urvaste koguduse kodulehelt https://urvaste.eelk.ee ja Facebooki lehelt www.facebook.com/Urvastekogudus või EELK Urvaste koguduse õpetaja Üllar Salumets e-posti aadressil ullar.salumets@eelk.ee või tel 511 8271. Heimtali kirikuvanem on Vaido Ermel, tel 5340 0431.

Südamlik kaastunne aprillis lahkunute lähedastele!

Anne Penk
24.10.1959–02.04.2023

Paul Ilves
16.06.1953–13.04.2023

Ants Torp
11.10.1954–21.04.2023

Ülo Mõttus
11.01.1939–07.04.2023

Märt Mõttus
28.11.1965–20.04.2023

Lehte Kaits
09.12.1935–26.04.2023

Lilli Silk
03.02.1935–12.04.2023

Rein Hirv
18.09.1945–21.04.2023

Aini Järvpõld
11.04.1938–26.04.2023

Õnnitleme maikuu eakaid sünnipäevalapsi ning soovime rõõmukillukesi igasse päeva, tugevat tervist ja kauneid kevadpäevi!

70
ILMAR MAHLAK
MAIA LÕHMUS
AGU RAUDSEPP
TOIVO VIRVE
UUNO RUUS
INA VISLAPUU

75
MALLE LEIS
HEINO OJAPERV
HELDUR PIIRISILD
NADEŽDA AHER
ERE PERLI
MAIMU KUUS
ÜLO SIKK
EERO KIVI

80
EHA KARI
TAMARA LILL
MARE LUMI
ENDEL LUMI
JOHANNES KARRO
LINDA SAARMAN
ANDRES KABUN
LEA MÄNDIK
HELGI PAIDRE

85
KONSTANTIN ASTLA
ANNA VARIKOV
LEMBIT KÄNGSEPP
HELVE KEEL

90
AINO OLESK

91
EHA TOOTS
HELDUR SAAG

92
INA MEHINE

93
AINO TAMM
LEHTE LUKS
MARIJA HUUL
ARKADI NIKOLAJEV

94
LAINE LUIK

95
TAIME METS

Kui Te ei soovi oma nime õnnitluste rubriigis näha, siis kontakteeruge enne sünnipäeva-kuu esimest kuupäeva dokumendihalduse spetsialistiga telefonil 782 1576.

Aprillis registreeriti Võru vallas 7 sündi
3 tüdrukut: **ROSANNA, ADEELIA, TUULE MARI**
4 poissi: **PAUL, KERT, KARL MARKUS, KERMAN**

Palju õnne pisipõnnide vanematele!

VANA PILT JUTUSTAB: Kaunis Võrumaa

Kütioru maastik. Foto: Johannes Mikk DrKM F 417:72

Taas on Võrumaa loodus pärast lumerohket talve mattumas rohelusse ja metsad täituvad linnulauluga. Igal aastal tärkab maa talveunest, rõõmustamas siinseid loodusesõpru.

Aastatega on pilt siinsest kaunist loodusmaastikust väga palju muutunud. Sellele annavad tõendust aastate eest tehtud loodusfotod. Ikka ja alati paneb imestama see avarus, mis endisaegsetel maastikupiltidel meid köidab: kõikjal hooldatud põllud, vahelduseks külad ja metsatukad. Kusagil ei näe söötis või võssa kasvanud põlluribasid. Põllumehele oli maa kallis ja iga väiksemgi maariba oli pandud vilja kandma.

Seekordne vana foto on tehtud Kütioru põhjaveerult, Noodaskülast suunaga Sooküla poole. Kui palju avarust! Kütioru põhjas looklev Iskna oja suundub otse Noodasjärve, mis idas piirneb Eestimaa suurima ja võimsama ürgoruga.

Pildi on teinud päevapiltnik Johannes Mikk, kellel oli aastatel 1930–1933 Võru linnas oma ateljee. Kuna tal oli ka isiklik sõiduauto, siis tegi ta sageli ülesvõtteid Võrumaa kaunitest paikadest.

Kui nüüd satute Kütioru kanti, siis tasuks üles otsida ka see koht, kus 90 aastat tagasi antud pilt tehtud on ja saate oma silmaga tõdeda, mis aja jooksul siinses maastikus on muutunud.

Ago Ruus
rubriigi toimetaja
505 6691
agoruus@gmail.com

Võru Vallavalitsusest - vallamaja aadress: Võrumõisa tee 4a, 65605 Võru linn
Üldtelefon: 785 1242, e-post: vald@voruvald.ee
Koduleht: www.voruvald.ee

Võru Valla Teatajat koostab, toimetab ja küljendab vallalehe toimetaja Birgit Pettai, tel 5627 7125.
Leht ilmub 11 korda aastas igal kuul, välja arvatud juulis. Järgmine leht saabub postkasti juunikuus.
Artikleid järgmisesse lehte ootame 29. maiks e-posti aadressile ajaleht@voruvald.ee.
Tiraaž: 4300 eksemplari. Trükk: Printall AS, Tallinn. Kohaletoimetamine: Omniva.
Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada.
Ajalehes Võru Valla Teataja ei avalda eraisikute ja -ettevõtete reklaame ning selleks puudub ka vastav hinnakiri.
LOE DIGILEHTE: voruvald.ee/voru-valla-teataja

VÕRU VALLA KULTUURI- JA SPORDIKALENDER

MAI

13.05	
kell 9.00-16.00	Juba külalaat Juba külaväljakul
13.05 kell 19.00	emadepäevapidu Tõnis Sarapi ja Kaari Kattai kontserdi ja tantsuõhtuga ansambli K.T.K saatel Kungla seltsimajas
16.05 kell 19.00	film "Kurvilise tee legendid" Vastseliina rahvamaja kinos
17.05 kell 10.00	doonoripäev Vastseliina rahvamajas
17.05 kell 11.00	Tallinna lasteteatri etendus "Sirin särin" Lasva rahvamajas
17.05 kell 18.00	Võru valla mälumängu neljas etapp ja hooaja lõpetamine Vastseliina rahvamajas
17.05 kell 18.00	jutuvestmisfestivali "Ööbikuööd" üritus "Kullõmisao jutu' võro keelen" Lasva järve rannas
19.05 kell 8.00	Võru valla koolide teise kooliastme parimate õpilaste preemiareis Lätti, algus Võru linna Vabaduse väljakult
20.05	Vastseliina piiskopilinnuse suveväravate avamine
20.05 kell 10.00	Postitee pillerkaar vanal postiteel
20.05 kell 18.00	Võru maakonna laulu- ja tantsupidu Kubija vabaõhulaval
23.05 kell 11.00	Võru maakonna koolinoorte meistrivõstlused maastikuteatejooksus Osula kooli juures
24.05 kell 15.00	Võrumaa orienteerumiskolmapäevak Juba külaplatsil
25.05 kell 17.30	42. Võru-Väimela maanteejooks
27.05 kell 17.00	käsikellade ansambli Helisev Tremolo kontsert Vastseliina Katariina kirikus
28.05 kell 16.00	Lõuna-Eesti memme-taadi rahvapidu "Metsast merele" Kubija vabaõhulaval
31.05 kell 16.00	kogukondlik karjääripäev Vastseliina gümnaasiumis

JUUNI

01.06 kell 10.00	laulukarussell Vastseliina rahvamajas
02.06 kell 15.30	lastekaitsepäeva tähistamine Orava kultuurimaja juures
03.06 kell 15.00	Vastseliina rahvatants 85 tantsuetendus "Tunnete värvi" Vastseliina rahvamaja õuel
06.06 kell 14.00	Võru valla koolide kolmanda kooliastme ja gümnaasiumi parimate õpilaste tänupidu Võru kultuurimajas Kannel. Üritus on kutsetega
07.06 kell 15.00	Võru valla lusikapidu 2022. aasta juulist kuni detsembrini sündinud lastele Võru kultuurimajas Kannel. Üritus on kutsetega
17.-18.06 kell 9.00	Vastseliina maarahva laat
17.06 kell 20.00	maarahva laada pidu Vastseliina metskonnas

NÄITUSED

- Võru vallamaja esimese ja teise korruse seintel on Maris Tuulingu näitus "Joonistused"
- Vastseliina rahvamaja teise korruse fuajees on üleval Eesti Vabaõhumuuseumi maaarhitektuuri keskuses valminud fotonäitus „Talumajade silmad ja suud"
- Vastseliina piiskopilinnuse palverännumajas on augusti lõpuni avatud Tiina Ojaste maalinäitus "Salasõnum"

